

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/25/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8717209883
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8717209883.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobcu V. F., nar. XX.XX.XXXX, Z. XXXX/X, X., právne zastúpeného: JUDr. Martin Bašista, advokát, Štefánikova 8, Poprad, proti žalovanej: F. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXX, X., právne zastúpenému: JUDr. Peter Ďuriš, advokát, s.r.o., Murgašova 6, Poprad, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad sp.zn. 12C/55/2017-73 zo dňa 03.10.2018, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje sa rozsudok.
- II. Žalovanej sa priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd I. inštancie samostatným rozhodnutím.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len súd prvej inštancie) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
„I. Žalobu zamieta.
II. Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady rozhodne súd I. inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.“

Svoje rozhodnutie okrem iného súd prvej inštancie odôvodnil tým, že z vykonaných dôkazov mal však súd preukázané, že byt je predmetom BSM a má byť predmetom vyporiadania BSM po rozvode manželstva. Žalobca spochybnil platnosť uzavretia zmluvy o prevode vlastníctva bytu vo vzťahu k žalovanej s tým, že jej členstvo v družstve nikdy nevzniklo. Zmluva by mala byť preto vo vzťahu k jej osobe neplatná s odkazom na ust. § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka. Žalobca mal pri jej uzatváraní konať v omyle vyvolanom prevodcom spočívajúcim v tom, že do zmluvy zahrnul aj žalovanú ako členku družstva. Súd nezistil žiadny z dôvodov absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Žalovaná do uzavretia zmluvy sa nestala členkou družstva, ale uzavretím manželstva iba nájomkyňou družstevného bytu. Žalobcovi členský vzťah a právo nájmu vzniklo ešte pred uzavretím manželstva. Neexistovala žiadna zákonná prekážka spočívajúca v tom, aby žalovaná, hoci iba ako nájomca družstevného bytu, nemohla uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu spolu s manželom, spoločným nájomcom a členom družstva, ktorý požiadal o prevod vlastníckeho práva, do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Zmluva bola urobená slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne. Právny úkon neodporuje zákonu, tento neobchádza a neprieči sa ani dobrým mravom. Žalobca pri uzatváraní kúpnej zmluvy nekonal v omyle. V konečnom dôsledku žalobca mal s prihliadnutím k príslušným ustanoveniam zákona o vlastníctve bytov právo, nie povinnosť zmluvu uzatvoriť. Aj pri uzatvorení zmluvy v omyle by sa jednalo o relatívne neplatný právny úkon, pri ktorom by sa oprávnená osoba v zákonnej premlčacej dobe musela neplatnosti dovoliť. K tomu v zákonnej dobe zo žiadnej zmluvnej strany nedošlo. Žalobca spochybnil platnosť právneho úkonu

až v rámci súdneho konania o vyporiadanie BSM. Vychádzajúc z časovej súslednosti právnych úkonov strán pred uzavretím kúpnej zmluvy súd ako vierohodné posúdil tvrdenie žalovanej, že byť mali spolu so žalobcom záujem spoločne nadobudnúť do bezpodielového spoluvlastníctva. Vzhľadom k danému právnomu vyhodnoteniu veci sa súd osobitne nezaoberal obranou žalovanej spočívajúcej vo vydržaní. Žalovaná nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnosti originálnym spôsobom a to zmluvou o prevode vlastníctva bytu.

2. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobe vyhovie v celom rozsahu a zaviazá žalovanú k povinnosti nahradiť žalobcovi trovy konania, alternatívne navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odvolaní poukázal okrem iného na to, že jednoznačne bolo preukázané, že uzavrel s Okresným stavebným bytovým družstvom nájomnú zmluvu označenú členským číslom predmetom ktorej bolo prenechanie jemu žalobcovi ako členovi družstva do nájmu byt. Rovnako tak bolo v konaní preukázané, že členské práva a povinnosti nadobudol dňa 20.11.2001. V čase nadobudnutia členských práv bol slobodný a preto žalovanej nevzniklo spoločné členstvo v družstve a členský podiel žalobcu sa nestal spoločným. Odvolateľ sa domnieva, že súd prvej inštancie neprihliadal pri svojom rozhodovaní na doterajšiu rozhodovaciu prax slovenských súdov. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR 3Cdo/291/2006. Ďalej poukázal na to, že nadobudnutie členstva a nájmu k bytu ešte pred uzavretím manželstva preukázal a to, že uzavretím manželstva mu nevzniklo spoločné členstvo v družstve a členský podiel sa nestal spoločným bolo taktiež preukázané. Ďalej poukazoval na to, že v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR v danom prípade nešlo o nadobudnutie nového majetku ani o rozmnoženie doterajšieho majetku za trvania manželstva, ale iba o zmenu, ktorá nemá vplyv na povahu veci ako predmetu osobného vlastníctva. Preto v tomto prípade nedošlo ani k vzniku bezpodielového spoluvlastníctva manželov a byt tak patrí do jeho výlučného vlastníctva. Ak nevzniklo spoločné členstvo manželov v bytovom družstve, potom byt, ktorý nadobudol do vlastníctva podľa § 16 zákona č. 182/1993 Z.z. ten z manželov, ktorý sa stal členom družstva, nie je v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov.

4. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok potvrdil a priznal jej trovy odvolacieho konania. Poukázala na to, že bolo by proti ústavným a občianskoprávnym princípom ochrany rodiny a maloletého dieťaťa, pokiaľ by v tomto prípade nemali manželia možnosť dať prednosť zmluvnému ujednaniu práv a povinností, ktoré ich záujmom a potrebám viac vyhovujú v zmysle výslovnej úpravy § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Práve zmluvou z 25.03.2004 sa tak stalo. Poukázala na ust. § 705 OZ a na to, že treba analogicky pristupovať v tomto prípade k zmluve o prevode vlastníctva družstevného bytu z 25.03.2004. Ďalej poukázala na znenie § 143 Občianskeho zákonníka.

5. Krajský súd v poradí prvým rozsudkom rozhodol tak, že výrokom I. potvrdil rozsudok a výrokom II. priznal žalovanej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd I. inštancie samostatným rozhodnutím.

6. Na dovolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 4Cdo/218/2020 rozsudok Krajského súdu v Prešove z 28. januára 2020 sp.zn. 20Co/13/2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Dovolací súd vytkol odvolaciemu súdu, že v danom prípade vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd len skonštatoval, že „neexistuje zákonná prekážka spočívajúca v tom, aby žalovaná, hoci iba ako nájomníčka družstevného bytu, nemohla uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu spolu s manželom, spoločným nájomcom a členom družstva, ktorý požiadal o prevod vlastníckeho práva do ich bezpodielového spoluvlastníctva“ (bod 17. rozsudku).

8. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcu, že bol výlučným nájomcom družstevného bytu a iba on nadobudol členské práva a povinnosti ako člen družstva neobsahuje žiadne odôvodnenie, keď odvolací súd bez ďalšieho vyslovil právny názor, že „žalobca nepreukázal, aby strany sporu bývalí manželia byt kupovali z výlučných prostriedkov žalobcu a za stavu ak počas trvania manželstva nadobudli do vlastníctva byt hoc aj družstevný, patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov“.

9. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním ktoré mu predchádzalo podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP a zistil, že rozsudok je vecne správny a odvolanie žalobcu neopodstatnené.

10. Súd prvej inštancie zistil správne skutkový stav, správne z neho vyvodil právne závery, vo veci samej aj správne rozhodol, pričom odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením súdu prvej inštancie vo výroku vo veci samej.

11. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

12. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

13. Daná právna vec je nepochybne vec sporová, v ktorej sa uplatňuje prejednacía zásada. Strana sporu má jednak povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nespĺnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana sporu nespĺní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia, a že z toho dôvodu muselo byť rozhodnutie vo veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, či už z dôvodu nečinnosti strany sporu, ktorá nespĺnila povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec.

14. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré museli byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena.

15. Dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci (§ 132 O.s.p.). Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako a s akým výsledkom má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14.09.2011, sp.zn. 3Cdo204/2009).

16. Za skutkové zistenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, je potrebné rozumieť výsledok hodnotenia dôkazov súdom, ktorý nezodpovedá postupu vyplývajúceho z ust. § 132 OSP (§ 191 ods. 1 CSP), pretože súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov nevyplývajú ani inak v konaní nevyšli najavo, pretože súd opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli za konania najavo, alebo pretože v hodnotení dôkazov, popr. poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov účastníkov konania, alebo ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti, je logický rozpor alebo ak hodnotenie dôkazov odporuje ust. § 133 až 135 O.s.p. (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci 21Cdo65/2000).

17. Odvolací súd vo vzťahu k hodnoteniu dôkazov (§ 132 O.s.p., resp. § 191 ods. 1 CSP) poukazuje na to, že hodnotenie dôkazov môže robiť len súd, ktorý ich vykonal. Základom hodnotiaceho postupu sudcu by okrem ľudských a odborných skúseností mali byť pravidlá logického myslenia, ktoré tradičná logika formuluje do základných logických zásad. Ide o zásadu totožnosti, ktorá vyžaduje, aby sa v určitej úvahe zachovával rovnaký význam použitých výrazov, zásadu vylúčeného sporu, ktorá vyžaduje, že v tom istom čase a za tých istých podmienok nemôže zároveň platiť nejaké tvrdenie a jeho protiklad, zásadu vylúčenia tretieho, podľa ktorej z dvoch protikladných tvrdení musí byť jedno pravdivé, a zásadu dostatočného dôvodu, ktorá vyžaduje, aby každé pravdivé tvrdenie bolo dostatočne odôvodnené (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6MCdo1/2010).

18. Podľa § 153 CSP ods. 1, 2, 3, strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.

Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu.

Ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

19. Podľa § 154 CSP, prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

20. Koncentrácia konania má podľa zákonodarcu predstavovať efektívny nástroj racionálneho a odôvodneného zrýchlenia sporového konania. Sudca so znalosťou konkrétnej veci vie podľa zákonodarcu najlepšie posúdiť adekvátnosť a včasnosť uplatnenia prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, preto je novum spočívajúce v zavedení inštitútu sudcovskej koncentrácie podľa neho plne odôvodnené a žiaduce. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú uplatnené včas aj vtedy, ak ich strana predložila ako reakciu na skutočnosti, o ktorých nevedela ani ich nemohla predvídať a ktoré vyšli najavo až potom, ako mala strana povinnosť označiť a predložiť skutočnosti a dôkazy. Zákonná koncentrácia konania predstavuje objektívnu časovú hranicu pre uplatnenie prostriedkov procesného útoku a prostriedkov procesnej obrany, ktorá môže byť ešte sprísnená uplatnením sudcovskej koncentrácie. Uvedená objektívna časová hranica má veľký význam pre moment viazanosti súdu.

21. Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06) (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22.11.2011, č.k. IV. ÚS 499/2011-25).

22. Odklon od judikatúry sa stáva problematickým až v momente, ak k nemu dochádza bez poskytnutia dostatočných dôvodov, t.j. ak súd neposkytne dôkladné vysvetlenie, prečo bola prejednávaná vec rozhodnutá v rozpore s doterajšou judikatúrou - v takom prípade (pri zmene judikatúry) môže dôjsť v zmysle judikatúry ESĽP k porušeniu práva na spravodlivý proces cez prizmu nepreskúmateľnosti rozhodnutia (napr. rozhodnutie ESĽP vo veci Atanasovski c. Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko z 14. januára 2010 týkajúca sa sťažnosti č. 36815/03). V tejto súvislosti ESĽP ešte uviedol,

že vývoj judikatury sám o sebe nie je v rozpore s riadnym výkonom spravodlivosti, keďže neschopnosť zachovať dynamický a vývojový prístup by mohol byť prekážkou reformy alebo zlepšenia.

23. Existencia ustálenej súdnej praxe by sa mala vziať do úvahy pri posudzovaní rozsahu odôvodnenia (napr. rozsudok ESLP vo veci Gorou c. Grécku týkajúci sa sťažnosti č. 12686/03). Požiadavka právnej istoty a ochrany legitímnych očakávaní (predvídateľnosť rozhodnutia) teda nezahŕňa právo na ustálenú judikaturu (napr. rozsudok ESLP vo veci Unédic c. Francúzsku z 18. decembra 2008 týkajúci sa sťažnosti č. 20153/04), avšak prihládanie na ustálenú judikaturu má význam z hľadiska práva na dostatočné odôvodnenie rozhodnutia, ktoré musí v prípade odklonu obsahovať aj dostatočné vysporiadanie sa s konštantnou judikaturou.

24. V zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2022 bolo uverejnené rozhodnutie č. 11, podľa ktorého „Neplatnosť zmluvy o nadobudnutí vlastníckeho práva k družstevnému bytu, nárok na prevod ktorého mal v zmysle § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov len jeden z manželov, nezakladá skutočnosť, že zmluvu ako nadobúdatelia uzatvorili obaja manželia“. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021, sp.zn. 2Cdo/7/2019). Uvedené rozhodnutie predstavuje záväzný záver pre skutkovo podobnú vec ktorou je aj prejednávaná vec a odvolací súd aplikujúc uvedené závery nenašiel dôvody pre akceptovateľný odklon od publikovaného rozhodnutia č. 11 v zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2022.

Zákon upravuje tri zásadné podmienky, za ktorých môže dôjsť k prevodu družstevného bytu do vlastníctva fyzickej osoby. Prvou a rozhodujúcou je členstvo v bytovom družstve, druhou podmienkou rovnakej závažnosti je skutočnosť, že žiadateľ o prevod je nájomcom bytu a treťou podmienkou je uplatnenie žiadosti na prevod bytu do svojho vlastníctva. Zákony č. 42/1992 Zb. a č. 182/1993 Z.z. upravujúce prevod vlastníctva k tzv. družstevným bytom neobsahujú výslovnú úpravu toho, že byt môže nadobudnúť len do výlučného vlastníctva člen a nájomca družstva žiadajúci o prevod vlastníctva a nevylučuje tak (dispozičnú) možnosť tohto výlučného člena a nájomcu družstva nadobudnúť byt aj do bezpodielového spoluvlastníctva manželov za predpokladu, že sa tak rozhodne a že aj jeho manželka prejaví podpisom zmluvy o prevode vlastníctva vôľu nadobudnúť byt do BSM, keď k obdobnému záveru (za v podstate obdobnej situácie právnej úpravy v Českej republike) dospel aj veľký senát Najvyššieho súdu Českej republiky v rozsudku sp.zn. 31Cdo/51/2010 zo dňa 11. januára 2012, ktorý prijal tento záver: „Zmluvu o prevode bytovej jednotky, uzavretú medzi bytovým družstvom ako prevodcom a oboma manželmi ako nadobúdateľmi, v ktorej manželia prejavia vôľu nadobudnúť bytovú jednotku do svojho spoločného majetku manželov, nemožno považovať za neplatnú pre rozpor s ustanovením § 23 ods. 1 zákona č. 72/1994 Zb. (o vlastníctve bytov, znenia „Byt v budove vo vlastníctve, prípadne spoluvlastníctve bytového družstva, ktorého nájomcom je fyzická osoba - člen družstva, možno previesť len tomuto členovi družstva. Uvedená podmienka platí i pre byty vo vlastníctve, poprípade spoluvlastníctve družstva v domoch.“) len preto, že v dobe jej uzatvorenia bol členom bytového družstva len jeden z manželov.“ Po jasnom prejavení vôle žalobcu a žalovanej nadobudnúť byt do BSM spoločným právnym úkonom zodpovedala Zmluva o prevode vlastníctva bytu ich vôli a nebola neplatnou len z toho dôvodu, že v dobe jej uzatvorenia žalovaná členom bytového družstva nebola. Na platnosť zmluvy o prevode vlastníctva nemá vplyv ani to, kedy došlo k naplneniu požiadaviek zákona č. 182/1993 Z. z. pre jej uzatvorenie, t.j., že k tomu došlo pred manželstvom. Zmluva o prevode vlastníctva nemôže byť neplatným právnym rozhodnutím vo veciach občianskoprávných Zbierka stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 2/2022 83 úkonom len v časti týkajúcej sa prevodu bytu aj do osobného vlastníctva žalovanej, teda tento úkon by musel (mohol) byť neplatný len ako celok, nakoľko išlo o neoddeliteľné spoluvlastníctvo kupujúcich a časť zmluvy týkajúca sa žalovanej je obsahovo neoddeliteľná od časti týkajúcej sa žalobcu. Pri absolútnej neplatnosti Zmluvy o prevode vlastníctva bytu ako celku by potom ani samotný žalobca nemal právny titul pre určenie jeho výlučného vlastníctva bytu, a teda na základe tejto zmluvy výlučné vlastníctvo k predmetnému bytu nadobudnúť nemohol. Vzhľadom na časové súvislosti - podanie žaloby až po rozvode manželstva strán sporu bolo preukázané, že úmyslom a vôľou oboch strán sporu v čase podpisu zmluvy bolo nadobudnúť predmetný byt do BSM; i keď toto právo na prevod vlastníctva vzniklo len žalobcovi, avšak uvedené jeho právo vyplývajúce zo zákona nevylučovalo jeho právo na dispozíciu s predmetným bytom v tom smere, že tento nadobudne do BSM so žalovanou, ktorá s týmto súhlasila podpisom zmluvy o prevode vlastníctva.

Zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu uzatvorili ako nadobúdatelia strany sporu ako manželia, prejavili tak nesporne zhodnú vôľu nadobudnúť družstevný byt do BSM.

Pre tento záver bol rozhodujúci ich prejav vôle vyjadrený v písomnej a registrovanej Zmluve o prevode vlastníctva družstevného bytu, ktorej platnosť nebola spochybnená. Podľa názoru dovolacieho súdu sa

jedná o obdobnú situáciu, akoby vec nadobudli spoločne obaja manželia z výlučných prostriedkov len jedného z nich, kedy takáto vec, podľa všeobecne prijímaného, aj ustáleného názoru súdov (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp.zn. 22Cdo/1658/1998 zo dňa 19. apríla 2000, publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. R 49/2001, podobne aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp.zn. 22Cdo/1461/2006 zo dňa 05. decembra 2006) do ich BSM spadá, v podstate len s tým rozdielom, že zákonný nárok na nadobudnutie bytu od bytového družstva mal ako jeho výlučný člen len jeden z manželov, v tomto prípade žalobca. V tejto súvislosti dovolací súd odkazuje aj na čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého platí: „Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.“, aplikujúc na prejednávany prípad to znamená, že nebolo zákonom zakázané, aby jeden manžel, nečlen bytového družstva, ale nájomca družstevného bytu, nemohol nadobudnúť spolu s druhým manželom, členom bytového družstva, tento družstevný byt za trvania manželstva do existujúceho (trvajúceho) BSM. Zhrnúc vyššie uvedené vo väzbe na právnu otázku formulovanú v bode 14. tohto rozsudku dovolací súd uzavrel, že len samotná skutočnosť, že zákonný nárok na prevod vlastníckeho práva k družstevnému bytu mal len jeden z manželov (§ 28 zákona č. 182/1993 Z.z.) sama osebe nezakladá neplatnosť (inak perfektnej a bezvadnej) Zmluvy o prevode vlastníckeho práva k družstevnému bytu, ktorú podľa jej obsahu na strane nadobúdateľa uzavreli obaja manželia a tým bez akýchkoľvek pochybností prejavili vôľu nadobudnúť bytovú nehnuteľnosť spoločne do BSM. Takýto postup potom nie je a ani nemôže byť v rozpore s právnou úpravou zákona č. 182/1993 Z.z., ani zákona č. 42/1992 Zb., normatívne upravujúcich prevod vlastníctva k tzv. družstevným bytom, aj preto, že z nich výslovne nevyplýva, že družstevný byt môže nadobudnúť len do výlučného vlastníctva člen a nájomca družstva žiadajúci o prevod vlastníctva. Na základe čoho nie je možné Zmluvu o prevode vlastníckeho práva k družstevnému bytu hodnotiť ako absolútne neplatný právny úkon s odvolaním sa na § 28 zákona č. 182/1993 Z.z. a § 39 OZ tak, ako to nesprávne namieta dovolateľ. Podľa názoru dovolacieho súdu aj keď účelom zákonom stanoveného nároku člena bytového družstva na prevod vlastníctva bytu, nájom ktorého je s členstvom v bytovom družstve spojený, je ochrana jeho majetkovej hodnoty, v rozpore s ktorým účelom nemôže byť členom družstva slobodne prejavená vôľa nadobudnúť družstevný byt do BSM (porovnaj rozsudok veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 31Cdo/51/2010 zo dňa 11. januára 2012, publikovaný v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. R 62/2012, a tam formulovaný obdobný záver, ktorý aj odvolací súd citoval vo svojom rozsudku v bode 20., s. 8). Vzhľadom na vyššie uvedené a skutočnosť, že predmetná právna otázka bola kľúčová a od jej riešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími námietkami uvádzanými v dovolaní (oprávnenosť držby a vydržanie) (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021, sp.zn. 2Cdo7/2019).

25. Za ustálenú rozhodovaciu činnosť najvyššieho súdu bude možné považovať aj tie rozhodnutia NSSR, ktoré síce neboli uverejnené v zbierke, avšak ktoré neboli neskoršími rozhodnutiami NSSR, či prípadne ÚSSR, zmenené. Oporou tohto postoja sa môžu javiť ňou citované názory dostupnej odbornej spisby, napr. názor hovoriaci že „Aj pokiaľ určitý právny názor bol opakované potvrdený najvyšším súdom, ide o skutočne ustálenú judikatúru, teda o názor najvyššieho súdu, nie iba o názor jedného senátu.“ (BAJÁNKOVÁ, J.: K niektorým otázkam prípustnosti dovolania podľa § 421 civilného sporového poriadku: IN: Košické dni súkromného práva II - recenzovaný zborník vedeckých prác, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, ISBN: 978-80-8129-088-6, vydanie prvé, Tlač: Typopress s.r.o., Košice, Košice 2018, str. 622.).

Za ustálenú rozhodovaciu prax by bolo možné považovať rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Vo vzťahu k judikatúre NSSR uvádza zaujímavú myšlienku, a to cit.: „Hoci judikatúra najvyššieho súdu, vrátane ním prijatých stanovísk na zjednotenie rozhodovania, nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi senátmi najvyššieho súdu navzájom)“, pričom následne konštatuje, že „Jednotnou interpretáciou zákona sa zabezpečuje jednota uplatnenia právnej úpravy v rovnakých prípadoch, zvyšuje sa právna istota a subjektom práva sa umožňuje predvídať postup súdu, ktorý právna norma predvída alebo ukladá“ (MESIARKINOVÁ, S.: komentár k ustanoveniu § 421 CSP, in: Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 32).

26. V danom prípade odvolací súd súhlasí s konštatovaním súdu prvej inštancie o neexistencii zákonnej prekážky spočívajúcej v tom, aby žalovaná, hoci iba ako nájomkyňa družstevného bytu, nemohla uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu spolu s manželom, spoločným nájomcom a členom družstva,

ktorý požiadal o prevod vlastníckeho práva do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Za stavu, pokiaľ počas trvania manželstva manželia nadobudli do vlastníctva byt, hoc aj predtým družstevný, patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov v zmysle ust. § 143 Občianskeho zákonníka.

Navyše pokiaľ žalobca nepreukázal okolnosti, ktoré by nasvedčovali aj minimálnu mieru pravdepodobnosti, že zmluvu spolu so žalovanou uzatváral v omyle a so zreteľom na časový aspekt od uzavretia zmluvy do podania žaloby, tak potom súdu prvej inštancie nemožno nič vytknúť a jeho rozhodnutie je nevyhnutne potrebné považovať za vecne správne.

27. Inak povedané aj odvolací súd zastáva názor, že „zákon č. 42/1992 Zb. a rovnako zákon č. 182/1993 Z.z. upravujúce prevod vlastníctva k tzv. družstevným bytom neobsahuje výslovnú úpravu toho, že byt môže nadobudnúť len do výlučného vlastníctva člen a nájomca družstva žiadajúci o prevod vlastníctva a nevylučuje tak (dispozičnú) možnosť tohto výlučného člena a nájomcu družstva nadobudnúť byt aj do bezpodielového spoluvlastníctva manželov za predpokladu, že sa tak rozhodne a že aj jeho manželka prejaví podpisom zmluvy o prevode vlastníctva vôľu nadobudnúť byt do BSM,“ (...) „po jasnom prejavení vôle žalobcu a žalovanej nadobudnúť byt do BSM spoločným právnym úkonom zodpovedala zmluva o prevode vlastníctva bytu ich vôľi a nebola neplatnou len z toho dôvodu, že v dobe jej uzatvorenia žalovaná členom bytového družstva nebola, (...) zmluva o prevode vlastníctva nemôže byť neplatným právnym úkonom len v časti týkajúcej sa prevodu bytu aj do osobného vlastníctva žalovanej, teda tento úkon by musel (mohol) byť neplatný len ako celok, nakoľko išlo o neoddeliteľné spoluvlastníctvo kupujúcich a časť zmluvy týkajúca sa žalovanej je obsahovo neoddeliteľná od časti týkajúcej sa žalobcu, (...) podanie žaloby až po rozvedení manželstva strán sporu bolo preukázané, že úmyslom a vôľou oboch strán sporu v čase podpisu zmluvy bolo nadobudnúť predmetný byt do BSM; i keď toto právo na prevod vlastníctva vzniklo len žalobcovi, avšak uvedené jeho právo vyplývajúce zo zákona nevylučovalo jeho právo na dispozíciu s predmetným bytom v tom smere, že tento nadobudne do BSM so žalovanou, ktorá s týmto súhlasila podpisom zmluvy o prevode vlastníctva, (...).

28. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

29. Za takejto situácie ak všetky námietky žalobcu uvedené v odvolaní sú neopodstatnené, odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP so stotožnením sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

30. Rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách odvolacieho konania má svoju oporu v ust. § 396 CSP s poukazom na ust. § 255 CSP a vychádzajúc zo zásady úspešnosti upravenej v tomto ustanovení odvolací súd úspešnej žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím.

31. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného

predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).